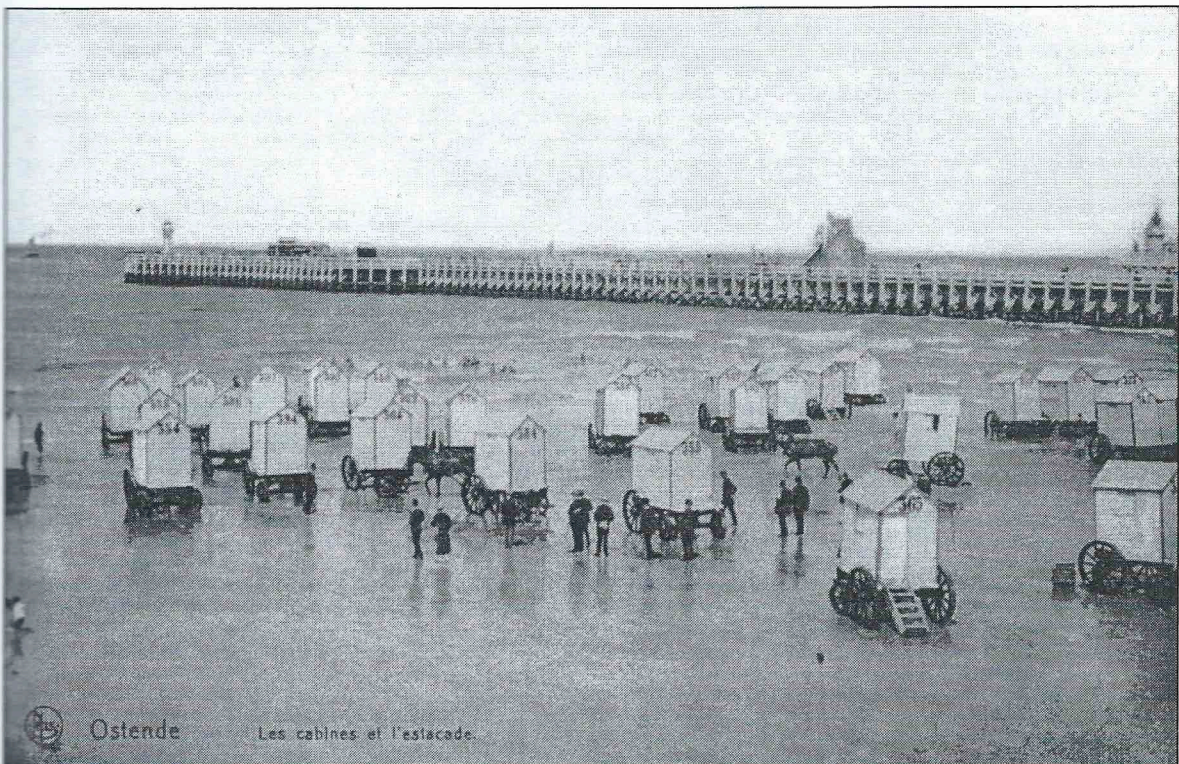

Het wester- en het oosterstaketsel van Oostende

Toen koning Leopold II eind 19de eeuw Oostende regelmatig frequenteerde, was één van zijn geliefkoosde wandelingen een promenade op het westerstaketsel...

De functie van een staketsel in een getijdenhaven aan een zandkust zoals Oostende heeft tot doel de verzanding van de vaargeul te voorkomen of te vertragen en om de stroming binnengaats af te remmen. De westelijke haven die Oostende in de 15 eeuw mocht graven, werd al door een staketsel omzoomd. Restanten ervan werden (waarschijnlijk) vorig jaar met de bouw van de parkeergarage op het Monacoplein bovengehaald.

Na het beleg van Oostende (1601-1604), toen een getijdengeul, oostelijk gelegen van de stad, leven gaf aan een totaal nieuwe haven en haventoeegang voor de 'nieuwe' stad, werd die in de kortste keren afgezoomd met richtwerken en havenhoofden om de schurende watermassa in de juiste banen te leiden. Het havenhoofd aan de oostkant van de Geule werd aangelegd in de periode 1654-1662.

Afbeelding 1. Zicht op het westerstaketsel vanaf de zeedijk ter hoogte van het Klein Strand in de vroege jaren van de 20ste eeuw. Het westerstaketsel met zijn lengte van meer 600 meter was één van de geliefkoosde promenades voor het mondaine publiek.

Het staketsel, zoals wij dat nu kennen, dateert van 1713-1715. Tussen 1833 en 1837 werd de havengeul vernauwd en het westerstaketsel oostwaarts opgeschoven om een grotere geuldiepte te verkrijgen. Het oosterstaketsel werd toen ook verlengd. De werken werden uitgevoerd naar de plannen van ingenieur De Brock. Op de uiteinden van zowel het wester- als het oosterstaketsel werden vuurbakens opgericht die 's nachts brandend gehouden werden met pek om de toegang tot de havengeul aan te duiden.

In 1888-1890 werd het westerstaketsel opnieuw afgebroken en verplaatst, ditmaal om de havengeul voor de steeds groter wordende goederenschepen en pakketboten toegankelijk te maken. In 1871 had men reeds het oosterstaketsel, na veelvuldige aanvaringen, afgebroken en

oostwaarts herbouwd. Op het oosterstaketsel, voorzien van een uitkijkpost voor de seindienst, werd de waterstand aangegeven door middel van seinvlaggen (overdag) of door middel van lichten ('s nachts). Bij mistig weer werden signalen gegeven met een klok.

Deze wandelstraat in zee was in de loop van de 19de eeuw *the place to be* geworden en één van de favoriete wandelingen van koning Leopold II. In een Oostendse brochure van kort na 1900 lezen we dat vissen met de lijn of met een kruisnet vanop het westerstaketsel toen ervaren werd als één van de grote toeristische attracties. Het mondaine publiek kon het visgerei huren voor zowat één frank per uur!

Afbeelding 2. Zicht op het "Hoofd" of het uiteinde van de westerstaketsel. Met behulp van kruisnetten kon het gegoede publiek proberen een visje te verschalken en zich even visser wanen.

Zowel het wester- als het oosterstaketsel liepen tijdens de eerste en de tweede wereldoorlog grote schade op. De bezetter had tijdens de eerste wereldoorlog grote delen van de beplanking weggenomen. Op die manier wou ze voorkomen dat geallieerde troepen voet aan wal zouden kunnen zetten met behulp van de havenhoofden. De beschadigingen werden na de oorlogen vlug hersteld en hoewel de staketsels regelmatig onderhoudswerken vergen, is het uitzicht van het westerstaketsel sindsdien niet meer gewijzigd. In 1969 werd het oosterstaketsel vervangen door een betonnen constructie.

Op 23 februari 2005 werd het westerstaketsel voorlopig beschermd. Gelukkig is men er zich op de valreep nog van bewust geworden hoe beeldbepalend de staketsels zijn voor het uitzicht van de Oostendse haven.

Artikel geschreven door Erwin Mahieu, architect